NORSK FRONT's UKEAVIS

Nr. 57. Lördag 5. mai 1945 3. årgang

FINIS ADOLF HITLER

Adolf Hitler er död. Hele verden puster lettet. Muligheten for en meget snarlig avslutning av krigen er nå til stede i langt höyere grad enn etter Himmlers fredsföler i forrige uke, for nå er der Führer, den samlende toppfigur borte. Millioner av tyskere har fulgt Hitler til tross for at de ikke var absolutt enige i partiets program og metoder; de trodde nemlig på *mannen og mennesket* Adolf Hitler. Dette ble skrupellöst utnyttet i propagandaens tjeneste, og Hitler ble for den enkle, jevne tysker stående som en slags halvgud, og til sist begynte Hitler selv å tro at han var det. Hvor ofte har han ikke i sine taler opptrådt som et formidlende bindeledd mellom den allmektige og det tyske folk?

Det er vanskelig å gi en rettferdig vurdering av Hitler nå; vi er alle ennå altfor oppfylt av hat til tyskerne og nazistene for det det har brakt over oss til at vi kan se de gode eller la oss heller si de forsonende trekk ved Hitler. Vi kommer vel sannheten närmest ved å si at han delvis ble et offer for begivenhetene. Närmest ved et tilfelle kom han med i et av etterkrigstidens Tysklands småpartier. Det var for så vidt likegyldig hvilket parti han ble medlem av når han först ble med i politikken, for med sine utvilsomme politiske evner ville han snart blitt den ledende mann i et hvilket som helst parti. I hans mangelfulle oppdragelse og utdannelse og i det forkvaklede livssyn han fikk i sin ungdom, må vi nok söke grunnen til at han godtok de tvilsomme medarbeidere han fikk og de metoder partiet anvendte. I likhet med Quisling var Hitler *teoretikeren* som var hjelpelös uten sine skrupellöse partifeller. Dette har vi tydelig sett i löpet av krigen; generalene og Himmler har grepet makten og mer og mer ignorert Hitlers befalinger. Ordren om å ta Stalingrad var jo den mest kjente av Hitlers prestisje-ordrer, og likeledes den katastrofale ordre i fjor vår om å holde Dnjepr-linjen for enhver pris. På grunn av hans udyktighet i disse militäre spörsmål ble han til sist satt helt utenfor. I Hitlers navn er alle tyskernes ugjerninger i denne krigen begått, enda Hitler selv ikke var mer sadist enn tyskere vanligvis er. Himmlers andel i ugjerningene er nok atskillig större enn Hitlers; dette uten på noen måte å ville frikjenne Hitler fra hans skyld, som jo er åpenlys for enhver. —

Det som har vårt Tysklands store ulykke, er den kjensgjerning at Hitler var så full av mindreverdighetskomplekser. Hans mislykte ungdom krevde oppreisning for enhver pris. Aldri ble denne hans ärgjerrighet tilfredsstillet. A bli partiets förste mann var ikke nok, å bli Tysklands förste mann var heller ikke nok; gud vet om han ville blitt fornöyd hvis han hadde blitt uinnskrenket hersker over hele verden. Denne Hitlers sykelige trang til selvhevdelse grenset til slutt inn på stormannsgalskap. Det har hans taler gitt tydelig bevis for.

Kanskje er det galt å si at han kunne ha reddet Tyskland hvis han ikke hadde hatt dette komplekset; for da hadde han ikke hatt det motiv som ble drivfjären for all hans handlinger. Men man kan ikke fri seg for en följelse av at Hitler og hans bevegelse *hadde* muligheter for å skape et fredelig, lykkelig Tyskland. Ulykken ble at de hensynslöse og pågående elementene helt tok makten fra de idealistiske og positivt innstilte partimedlemmene. Hitlers stilling var skiftende: snart var han idealist, snart kynisk statsmann og demagog. Han var en eiendommelig blanding av «täkefyrste» og praktisk politiker, men altså ikke praktisk nok til å kunne forhindre at makten gled fra ham over til folk som generalene og Himmler. Og da den uhemmede opprustningspolitikk ble besluttet, var i grunnen Tysklands skjebne allerede beseglet; for en sterk kontinentalmakt *kan ikke* i lengden före krig mot motstandere som har verdensriker bak seg. Det skjönte ikke Hitler, og det ble hans og Tysklands ulykke.

TA DET MED RO! VIS VERDIGHET!

Krigens lenge ventede slutt närmer seg raskt, faktisk raskere enn nökterne iakttagere hadde regnet med. Det synes som Berlin likevel skal bli stedet hvor den symbolske sluttkamp skal utkjempes og ikke Sör-Tyskland. Himmlers fredsföler via Stockholm og sammenbruddet i Nord-Italia har skapt en overveldende bölge av seiersjubel i hele verden, og kanskje ikke minst her i Norge. Nest etter Tsjekko-Slovakia er jo Norge og Danmark de land som har vårt besatt lengst, og det er jo ikke så rart at vi lengter etter den dag da vi atter kan väre herrer i eget hus. At mange kan ha vanskelig for å skjule sin begeistring over de siste hendelser, er forståelig og tilgivelig, men hva som ikke er tilgivelig er den måte hvorpå mange ellers så fornuftige mennesker fullstendig taper hodet og utsprer de mest sinnssvake rykter, som alle selvfölgelig kommer fra «höyeste hold», «helt pålitelige kilder» eller aller helst fra London radio selv. Disse ryktemakere som löper rundt som forvirrede höns, telefonerer land og strand rundt og sprer sine rykter på alle tenkelige og utenkelige måter, handler *i direkte strid* med den parole som er sendt ut fra Heimefrontens Ledelse hvor folk oppmanes til å opptre besindig, vise ro og verdighet og for övrig söke å unngå forstyrrelser av den offentlige ro av enhver art, så som demonstrasjoner, sammenstimlinger, utfordrende opptreden overfor tyskere eller NS-medlemmer osv.

Til dem som ikke begriper meningen med dette, vil vi opplyse at vi for all del må unngå fullkommen unyttig blodsutgytelse nå i krigens tolvte time. Det gagner ikke landet det aller ringeste at vi mister flere folk, og det tilmed i unyttige og uverdige sammenstöt. Så lenge tyskerne og Hirden bärer våpen er de i stand til å ta forferdelige represalier i tilfelle uroligheter. Vi har en enestående sjangse til en fredelig avvikling av okkupasjonen; derfor må alle ryktemakere forstå at det er *en forbrytelse* å fly rundt med slarveprat og opphissende rykter i disse kritiske dager.

Til alle som har radio og fri aviser.

Vis samme forsiktighet som hittil. Husk: *Gestapo arbeider til siste stund!*

MOT SLUTTFASEN

Fra Stockholm meldes 1 mai at grev Bernadotte sa på en pressekonferanse i dag at han ikke hadde med noe budskap da han i morges vendte tilbake til Stockholm fra Danmark, hverken fra Himmler eller Wehrmacht. Han hadde ikke truffet Himmler nå da han var i Danmark.

Denne erklæringen gjentok Bernadotte i kringkastingen samme kveld.

Det forlyder at han traff sammen med representanter for tyske statsmakter og forsvar, bl. a. nevnes Dönitz og representanter for Quisling-regjeringen i Norge.

Fra London meldes 1 mai at samtalen melom Himmler og Bernadotte har dreiet seg om kapitulasjon av de 300 000 tyske soldater som ennå er i Norge. Den svenske regjering skal i forståelse med de allierte i tilfelle være rede til å sende svenske styrker til Norge for å overvåke den tyske kapitulasjon. Svenskene skal da også opprettholde ro og orden inntil den norske regjeringen kommer fra London. Visse elementer blant de tyske styrkene i Norge skal ha gjort tilnærmelse til svenske mellommenn i samband med spörsmålet om kapitulasjon. Den svenske regjering har meddelt både de allierte regjeringer og den tyske om at tyske soldater som desserterer fra Norge vil få komme inn i Sverige og bli internert der til det etter våpenstillstanden kan bli avgjort hva som skal gjöres med dem.

Fra hovedkvarteret meldes at de tyske feltmarskalker List og Ritter von Leeb er tatt til fange i Partenkirchen der de bodde. List erklærte at han i 1942 var blitt fratatt sin kommando fordi han nektet å lede selvmordangrepet på Stalingrad og i brev til Hitler hadde kritisert det tyske felttoget i Russland. Leeb ledet de tyske troppene på Leningrad-fronten inntil sommeren 1942. Han står på russernes liste over krigsforbrytere for grusomheter i Estland.

Fra Motala kl. 17,20 1 mai: Det blir uttalt tvil om de tyske troppene virkelig skal ut av Danmark. I går gikk Gestapo amok mer enn noen gang för med skyting og massearrestasjoner i gatene i Köbenhavn.

«News Chronicle» skriver: «De allierte ville naturligvis helst se at krigen ble avsluttet uten kamp for å få Norge, Danmark og Nederland befridd. For å frigjöre disse land ville det kreves sväre flåteoperasjoner. Det er mulig at tyskerne enno tror at disse land kan danne et grunnlag for «kjöpslåing».»

2 mai meldes at von Rundtstedt er tatt til fange av 7. armé i et hospital i Tölz, 40 km sör for München.

Grev Schwerin von Krosigh er utnevnt til ny utenriksminister etter von Ribbentrop, som er forsvunnet.

Rettferdigheten innhenter Laval.

Fra Madrid meldes 2 mai: Den tidligere franske statsminister (også for Vichy-regjeringen) Pierre Laval som kom til Barcelona i fly, ble av general Franco bedt om å ha seg ut igjen av Spania. Senere meldes at Laval er blitt arrestert i Barcelona.

Drakampen mellom Himmler og Wehrmacht.

Himmler har politiet og SS under sin kommando i Norge og alle andre områder som kan by en fordel for Dönitz. — Dönitz må avväpne dem om han önsker å väre sikker på sin egen stilling. I Norge er det mange SS-politimenn og Gestapomyndigheter, og antagelig 30 000 österrikske soldater. Alle disse vil trolig foretrekke Himmlers politikk. Noe lignende er det med Schörner-fronten i öst. Det må derfor antas at den store kamp om makten nå raser bak de vaklende tyske frontene og vil sannsynligvis når som helst kunne gå over i borgerkrig. Klimaks kan inntre når Himmler og de generaler som slutter seg til ham, gir ordre til å stanse ilden.

«Times» utenrikspolitiske medarbeider: «Ved å fortsette eller rettere sagt tilrane seg kontrollen over alle väpnede styrker utfordrer Dönitz direkte Himmler. Himmler blir ignorert i Dönitz' proklamasjon. Situasjonen er uklar og vil vedbli å väre det til Himmler selv har talt. En venter at han når han taler, vil fradömme Dönitz enhver autoritet, skjönt det gjenstår om han på det nåværende stadium vil fortsette sine bestrebelser for å få slutt på krigen. Men fullt klar over at Hitlers död var när forestående og at krigen er tapt, ser det ut til at Himmler har satt seg i sving for å pröve å hindre at galskapen fortsetter.»

Himmler har underhandlet med forskjellige kretser innen den tyske vernemakt med henblikk på å undertegne et kapitulasjonstilbud. Det skal ha värt meningen at feltmarskalk Keitel skulle oversende kapitulasjonstilbudet på vegne av generalstaben, men han mangler kontrollen over de lokale kommandosjefer. En mener at Dönitz er avgjort motstander av betingelseslös overgivelse. Hans argument er at den tyske flåten ikke kapitulerte ved slutten av forrige verdenskrig. Schörner som har kommandoen på den del av östfronten som ennå holder stand, skal også väre imot overgivelse. Det samme skal väre tilfelle med general Böhme i Norge. I Norge har Dönitz et flåtepersonale på 50 000 mann under den nye admiral Kranke som har avlöst Ciliax. Lojaliteten hos hären og luftvåpnet för imidlertid väre mer tvilsom. Det blir holdt for lite trolig at kampen om og kontrollen over Norge vil forlöpe fredelig, og det synes som om sammenstöt mellom Himmlers tilhengere og motstandere er umidelbart forestående. Norge er utvilsomt Dönitz' siste kort. Mister han dette kortet, vil det endelige sammenbruddet komme öyeblikkelig. Holder han derimot ut, vil seirens dag ikke komme så snart som en har trodd.

Sörfronten styrter sammen.

Fra London meldes 2 mai: De alliertes hovedkvarter i Middelhavet melder at fiendens land-, sjö- og luftstridskrefter, under kommando av general Vietinghof Scheel, har overgitt seg betingelseslöst til feltmarskalk Alexander. Fiendtlighetene opphörte kl. 12 i dag. Overenskomsten ble underskrevet söndag den 29 april. Det område som sto under Vietinghof Scheels kommando omfatter hele Nord-Italia til Isonzo-elva i nordöst og de österrikske provinsene Vorarlberg, Tyrol, Salzburg, deler av Corinthia og Styria. Kapitulasjonen sies å omfatte om lag 1 million mann av 22 tyske og 6 italienske divisjoner.

Briterne har tatt Lübeck, og russerne har tatt Rostock og Warnemünde og fire andre större steder. Patton har nådd Inn flere steder.

Utviklingen i Danmark.

Fra London meldes 3 mai: En dansk särkorrespondent som ikke har fått sende ut noen korrespondanse siden 1940 melder fra Köbenhavn:

Tyske tropper trekker seg ut av Köbenhavn, og de få som ennå er tilbake, forbereder seg på i all hast å fare fra byen i lastebiler og 10—12 dampskip. Jeg er i stand til å sende denne melding i kveld fordi de tyske militäre, sivile og politiske myndigheter bryter sammen. All sensur er praktisk talt opphört. All terror fra Gestapo er slutt. Gestapo er innkvartert i et av de tettest befolkede strök i byen. Men de danske patrioter avventer signalet fra lederne för de fjerner de siste spor av nazipolitiets regime. Hundrevis danske patrioter hengte ut danske og allierte flagg, og vi står ferdig til å ta imot utfriingsarméene når de marsjerer inn. Dönitz' budskap i går natt hadde riktignok en oppkvikkende virkning på resten av de tyske troppene, men tusenvis av quislinger fra andre land reagerte annerledes og mange har dessertert og er gått under jorden. Etter at Dönitz hadde talt grep mange tyskere som trodde at saken var tapt ved Himmlers fredstilbud, til våpen igjen. Men kong Christian og skygge-regjeringen er forberedt på hva som helst.

Festningen Norge på vektskålen.

Det meldes 3 mai: Kansler Dönitz, Dr. Best i Danmark og rikskommissär Terboven, Norge, kom sammen til et möte i går, meldes Sv. Dagbl. Mötestedet blir holdt hemmelig.

I og med regjeringserklæringen av 29 april, ble det åpenbart at selv Quisling var begynt å ro. Han følte at jordbunnen sviktet under ham, og innså det nytteløse i en fortsatt kamp. I erklæringen tilbyr han faktisk å tre tilbake til fordel for en «lovlig» regjering. De mange pene ord om NS og «regjeringens» arbeid er et svakt forsök på å rettferdiggjöre seg. En venter at Quislings neste trekk blir å opplöse hirden og partiet, og med mellommenn å komme i kontakt med London. I den ensrettede pressen ble det torsdag bebudet en viktig radiomeddelelse om situasjonen. Det er vel her bomben utlöses. Det forlyder at Quisling i förste rekke er villig til å gi de forhatte ministre, herrene Lie, Riisnes og Stang löpepass.

Berlins fall.

Stalins dagsordre av 2 mai fortalte at Berlin den 2 mai var helt ut på russiske hender.

Det var stor stemning i underhuset i går da Churchill medelte at de tyske styrkene i Berlin hadde overgitt seg vilkårslöst. Russerne tok 100 000 fanger i den tyske hovedstaden.

Ved de britiske troppers frammarsj i nordvest er Danmark blitt avskåret fra Tyskland.

Det russiske kommunikeet melder at Hitler, Goebbels og general Krebz har begått selvmord. Kommunikeet oppgir som kilde Goebbels adjutant Dr. Hans Fritsche, som er tatt til fange.

Meldingen om disse selvmord har vakt ny oppsikt i Moskva. Den alminnelig oppfatning er at en beklager at Hitler og Goebbels på denne måten har unngått rettsforhandlinger og en rettvis straff.

Den tyske garnison i Berlin innstilte motst kl. 15 (russisk tid) melder Moskva.

Sjangsene for en hurtigere kapitulasjon er mer gir större under admiral Dönitz enn de ville väre under Himmler, sier general Dittmar. Han sier videre at hele det tyske offiserkorps vil stå samlet bak Dönitz om han beslutter kapitulasjon. Men ellers kan krigen bare vare noen få dager, likegyldig hva som skjer.

Fra San Francisco meldes 3 mai: De fire stor har besluttet at ingen flere skal innbys til å bli representert på konferansen, opplyses på autoritativt hold. Det understrekes at dette ikke utelukker muligheten av at Polen skal kunne bli representert för konferansen slutter.

Fra London meldes 3 mai: Hamburg er av Gauleiter Kaufmann erklärt å väre en åpen by, og i dag kl. 12 rykket briterne inn i byen.

Den sveitsiske kringkaster melder at fru Mussolini er blitt nektet adgang til Sveits.

Torsdag kveld meldes at Montgomerys tropper har nådd Kielerkanalen. Kiel er erklärt som åpen by. I Sönder-Jylland höres nå kanontordenen. ½ millioen tyskere overgav seg på nordfronten torsdag. Men i Kalundborg Radio oppfordret minister Speer likevel til å fortsette krigen.

Hva vil skje i nord?

Det meldes fra Washington: Fungerende utenriksminister Grew opplyste på en pressekonferanse i går at Himmler i forrige uke bad den svenske regjering om å arrangere et möte med Eisenhower for å forhandle om tyskernes kapitulasjon på vestfronten.

Grev Bernadotte fikk ikke noe svar av Himmler da han overrakte ham anglo-amerikanernes avslag.

Den danske statsminister Buhl sa onsdag i et telefonintervju med «Daily Mail»s korrespondent i Malmö, Ralph Hewins: «Vi har de facto fred her i Danmark i kveld.» Hewins erklärte at Buhl sa at alt er under kontroll. Vi venter bare at den tyske kapitulasjon skal bli effektiv. Gestapo er uvirksom. Vi venter på feltmarskalk Montgomery för min nye regjering offentlig overtar administrasjonen. Da Hewins spurte om han kunne få «utnevnelsen» i Köbenhavn lördag, svarte Buhl: «Ja, jeg tror det.»

Ritzaus Bureau sier derimot at det ikke er inntrådt noen forandring i Köbenhavn. Byrået ville ikke gå god for at intervjuet med Buhl er riktig. Det er ennå streng sensur. Det var helst ikke noen forandring å snakke om foreløpig.

General Lindemann, överstkommanderende for de tyske troppene i Danmark, erklärte i går at det ikke foregår noen evakuering av tyske tropper fra Danmark, selv om det skjer en del forflytning. Det vil ikke bli tale om kapitulasjon. De tyske soldater i Danmark skal vite å gjöre sin plikt og följe ordrer.

Ord for dagen.

«Wir werden siegen, weil uns Adolf Hitler führt.»

Goebbels.

FRA NORSK FRONT HEIME OG UTE

Fagernes i Valdres: Natt til 1 mai ble distriktsveterinär Balterud fra Bagn skutt i Hedalen. Han var på veg til et möte i bil. Da bilen var kommet vel seks kilometer opp forbi Nes i Hedalen, ble de stanset av en mann som rakte ut armen. Balterud trodde det var en som ville ha skyss, men mannen begynte å snakke om en ku som sto lenger borte ved vegen. Balterud ble med bortover. Straks etter hörte sjåfören et skudd, og da han löp til, fant han Balterud liggende död i vegen. Balterud var NS.

Oslo: Bokhandlerne i Oslo har ikke lenger lov til å selge Mein Kampf. Den er blitt beslaglagt og opplagene inndradd av de tyske myndigheter, selvsagt.

Til heimestyrkene fra Overkommandoen: Krigen er inne i sin sluttfase og de närmeste dager kan bli skjebnesvangre. I denne siste tid innskjerper vi at ledelsen må vise ro og besindighet og styrkene en urokkelig disiplin. La ikke fölelsene löpe av med dere slik at dere handler på egen hånd. Uoverveiede enkeltaksjoner må ikke finne sted. En slik handlemåte kan skape vanskeligheter og före med seg ulykker som man ikke på forhånd kan ha oversikt over. Det er av den störste betydning for heimestyrkenes kamp at dere fremdeles följer de sikkerhetsregler som dere er vant til. Fra andre land vet vi at tyskernes etterretnings- og politiaparat virker til siste öyeblikk.

Kontorsjef Fritz Haberland i Näringsdepartementet er meget nervös om dagen og har forsökt å få installert ringeklokker til 5 av de övrige kontorer fra sitt eget, slik at han kan varsle de andre ved å trykke på en knapp med knärne om noen skulle komme og rope «Hendene i väret» på hans kontor. Nei, «*Alte* Frits», du trenger ikke väre redd. Du skal nok også få det du har fortjent selv om du har aldri så mange ringeklokker.

Judas Lie og Sverre Riisnes hadde også besök i sine departementer onsdag ettermidag. Der ble selvfölgelig funnet atskillig av interesse for senere hen, men dette er ikke stedet til å komme inn på det, men de som för har hatt därlig nattesövn, vil ikke få det bedre etter dette. Bä, vesle Risnes, bä ....

Frontkjemperkontoret hentet onsdag på sin postgirokonto 120 000 kroner.

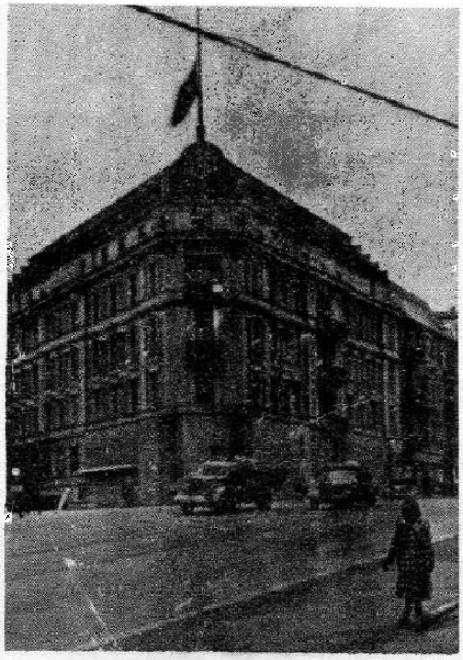

SS-General Rediess hovedkvarter i Glitnegården, Oslo. Hakekorsflagget på halv stang i anledning Hitlers «heltedöd». Nye murer med skyteglugger er oppsatt rundt bygget.

Politiets stilling.

Etter tyskernes overfall i 1940 kom det norske politi i en vanskelig stilling. I den opphissede stemning de uvante begivenheter hadde skapt, mente folk flest at politiet bare gikk tyskerne og NS til hånde, og at det eneste riktige ville være at politiet gikk av. De som mest höylytt krevde dette, var som oftest de som hadde minst kjennskap til politiets arbeid og som tenkte minst på hvilket administrativt kaos det ville bli hvis tyskerne med sin minimale organisasjonsevne og ufullstendige kjennskap til norske forhold skulle overta politiets arbeid. For dette var vel å merke *för* nazifiseringen av politiet begynte. En mann som politimester Welhaven måtte döve mange ubehageligheter fordi han ble stående i sin stilling for å hindre tysk innblanding i norske, sivile anliggender. Et närliggende eksempel på hvordan forholdene kunne blitt her hvis politiet hadde streiket i 1940, er forholdene i Danmark etter at det danske politi ble vendt til Tyskland i fjor. Tilstanden i København er slik at svenske korrespondenter kaller byen for «Europas Chicago». Det er praktisk talt folketomt på gatene etter kl. 20, for ingen tör gå ute senere på grunn av de lovlöse forhold. Tyskerne har selvfölgelig ikke maktet å gjöre det minste for å skape ro og orden og rydde opp i forbryterverdenen som fortrinsvis rekruteres fra Schalburgkorpset (eller omvendt).

Da nazifiseringen av politiet begynte med opprettelsen av Sikkerhetspolitiet og lignende underbruk av Gestapo, ble ordens- og kriminalpolitiet utsatt for sterkt press. Det ble truet med avskjedigelse hvis man ikke meldte seg inn i NS, den «norske hilsen» ble obligatorisk osv. Det var likevel forbausende få som gav etter; i Aker Politi var det hovedsakelig folk av typen Askvig og Schartum — den senere så bekjente «tåkefyrste» — som meldte seg inn i partiet. De som ikke gjorde dette, ble til tross for alle trusler likevel sittende i sine stillinger og skjötter fremdeles sitt arbeid med sivile norske saker på en korrekt måte. Disse sistnevnte politifolk er vel blant de få som vil bli igjen etter den utrensking som vil finne sted umiddelbart etter befrielsen, altså om ikke så svärt lang tid. —

De aller fleste av de politifolk som er blitt ansatt etter 9 april 1940 er tvilsomme papirer. Selv ordens- og trafikkpolitiet er blitt «beriket» med en mengde mindreverdige individer; se bare på de typene som henger i gatekryssene og «dirigerer» trafikken. Deres yndlingsbeskjeftigelse er å prate med venner og bekjente, fortrinsvis av dagdrivertypen, hvilken de öyensynlig selv for ikke så svärt lenge siden tilhörte. Den verdighet og anseelse politiet tidligere hadde, er fullstendig gått tapt. Det vil gå lang tid för politiet atter får den plass i folks bevissthet som det hadde för krigen, nemlig som et organ hvis oppgave det er å beskytte den menige mann mot lovlöse elementer, og ikke som nå et organ til beskyttelse av de lovlöse elementer som har tilranet seg makten mot den menige manns vilje.

Trygve Lie's tale på San Francisco-mötet.

Utenriksminister Trygve Lie holdt 1 mai en tale på San Francisco-mötet. Han uttalte:

«När tiden er inne, er vi overbevist om at de nordeuropéiske land vil önske å slutte seg sammen med denne store familie av nasjoner. Norge er bare det nordligste européiske land blant de forente nasjoner, og vi skulle være mer enn glad om våre «söster-nasjoner» kunne ha vært representert her i dag. Vår sympati går videre til våre venner i Danmark som under vanskelige forhold tappert har satt seg opp mot den felles fiende akkurat som vi selv. Det er min faste overbevisning at seiren som snart vil bli vunnet, bare ble muliggjort ved det tillitsfulle samarbeid mellom stormaktene, og jeg mener at det er av vital betydning at freden og sikkerheten i framtiden blir bygd på det samme grunnlag. Vi nordmenn er kommet hit for å hjelpe til, ikke for å servere negativ kritikk. Skjönt beslutningene på San Francisco-konferansen ikke vil stå i samsvar med alle våre önsker og idéer, håper vi at oppbyggingen av den nye sikkerhetsorganisasjon vil bli begynt under slike forhold at den fortsatt vil få höve til å utvikle seg. For vårt folk som har levd under tysk okkupasjon, er det av den största betydning at et av prinsippene for organisasjonen blir de bestrebelser som det er gitt uttrykk for i de forente nasjoners deklarasjon — bestrebelser på å forsvare liv, frihet, uavhengighet og religionsfrihet, for å vareta menneskehetens rettigheter. Fast tillit til sosial rettferd og en ikke vaklende tro på de elementäre rettigheter og friheten, en tro som er fast forankret i våre tradisjoner — har vært den klippe som naziangrepene mot vår overbevisning har strandet på. Våre brödre og sönner kjemper og dör fordi både de og vi elsker rettferd og human anstendighet mer enn fred. Det daglige bröd blir som en stein hvis det ikke spises i frihet.»

«Aftenposten» ror.

«Aftenposten»s rolle som politisk underholdningsavis er sterkt i avtagende. Den populäre 2. side med de berostratiske berömte ledere er nå bare en svak avglans av hva den var för. Den siste «propaganda-linje» er et ynkelig försök på roing; det er nöytralitetsplanken den druknende «Aftenpost» forsöker å redde seg i land med. Antagelig ville et halmstrå gjort atskillig bedre tjeneste. Det påståes iherdig at Norge har vært nöytralt helt siden Kongen og regjeringen forlot landet i 1940, at Quisling bare har handlet på vegne av partiet når han har forhandlet med tyskerne osv. En frontkjemper skriver at han har deltatt på Östfronten for sin private overbevisnings og fornöyelses skyld og at han derfor på ingen måte er forräder. Og mye mer i samme dur.

Det hele er en simpel spekulasjon i at folk skulle väre blitt så slövet i sin tankegang av all propagandaen i disse årene at de ikke lenger kan huske de faktiske begivenheter og forhold. Men denne spekulasjon slår nok dessverre for «Aftenposten» grundig feil. Så stor innflytelse har denne avis dog ikke hatt på vår tankegang. En behendig begrepsforvirring i slike ting kan man lykkes med overfor tyskere, men ikke overfor normale nordmenn. Denne påståanden om at Norge skulle ha vært nöytralt helt siden 10 juni 1940, er i grunnen for latterlig til at vi behöver å gjendrive den. Hva vi derimot med glede merker oss er at nazipressen nå er sunket så dypt og er blitt så utvannet at den i fullt alvor pröver å servere slikt spröyt. Og hva vi også med glede merker oss er at selv herrene Flood og Endsjö nå har fått öynene opp for at Tyskland kanskje likevel ikke vinner krigen, og at det er best å begynne å ro. *Det* må man virkelig si er litt av et fredstegn!

Red.: Lasse Karlsson.